

**SAMENVATTING PLANMER
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED
BERNHEZE**

GEMEENTE BERNHEZE

4 juni 2011
074510287:0.1!
110502.700124.001

Samenvatting

Inhoud

1 Inleiding	5
2 Beleidskaders	7
2.1 Reconstructieplan Maas en Meijerij	7
2.2 Verordening ruimte	9
2.3 Verordening stikstof en Natura 2000	10
2.4 Beleidsvisie bestemmingsplan buitengebied	11
3 Huidige situatie en ontwikkelingen	12
3.1 Intensieve veehouderij	12
3.2 Milieu	14
3.2.1 Geurhinder door veehouderij	14
3.2.2 Ammoniak	14
3.2.3 Fijn stof	15
4 Mogelijke ontwikkeling intensieve veehouderij	16
4.1 Potentieel duurzaam gebied	16
4.2 Scenario's planMER	17
5 Effecten	19
5.1 Inleiding	19
5.2 Samenvatting effecten	20
5.3 Aandachtspunten voor besluitvorming	23
5.4 Aanbevelingen	25
6 Beleidsvoorstel	27
Colofon	31

HOOFDSTUK 1 Inleiding

Het college van Burgemeester en Wethouders van Bernheze is bezig met het actualiseren van de bestemmingsplannen voor het buitengebied. Eén van de ontwikkelingen die hiermee gestalte krijgt is de planologische ruimte voor en het vestigingsbeleid van de intensieve veehouderij. In Bernheze gaat het voornamelijk om varkens- en pluimveebedrijven. Ook geitenhouderijen worden als intensieve veehouderij beschouwd. De gemeente maakt keuzes over de omvang van bouwvlakken van veehouderijen en over mogelijkheden voor omschakeling naar en uitbreiding en nieuwvestiging van intensieve veehouderij. Om die reden dient als onderbouwing voor het bestemmingsplan buitengebied een planMER te worden opgesteld.

In het planMER ligt de focus liggen op de milieueffecten die samenhangen met de keuzes die in het bestemmingsplan buitengebied worden vastgelegd over de omvang van bouwvlakken van intensieve veehouderijen en over mogelijkheden voor omschakeling naar en uitbreiding van intensieve veehouderij. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is in de gemeente Bernheze niet aan de orde, gezien de beleidskaders die daarvoor op provinciaal niveau (reconstructieplan Maas en Meierij, Verordening ruimte) zijn vastgelegd.

In een commissievergadering van de gemeenteraad (december 2009) is de aanpak toegelicht. De (tussen)resultaten van de planMER zijn gepresenteerd aan de leden van de klankbordgroep, de raad en het college van Burgemeester en Wethouders.

Mede op basis van het planMER en ambtelijk overleg met de provincie hierover heeft het toenmalige college van Burgemeester en Wethouders in haar vergadering van 26 januari 2010 het beleid met betrekking tot de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen vastgesteld. Deze beleidskeuze is verwerkt in het (concept)ontwerp bestemmingsplan buitengebied van februari 2010.

Op 29 maart 2010 hebben de politieke partijen Progressief Bernheze, SP, Bernheze Solidair en de OPG een coalitieakkoord opgenomen. In dit coalitieakkoord is ook een passage opgesteld over het bestemmingsplan buitengebied, waarmee een beleidsmatige heroverweging wordt aangekondigd met betrekking tot de intensieve veehouderij. De beleidsmatige heroverweging maakte, in combinatie met de wijziging van de provinciale beleidskaders (Verordening Ruimte), een aanpassing van het concept ontwerp bestemmingsplan buitengebied nodig.

In het (concept) ontwerp bestemmingsplan buitengebied is al geanticipeerd op de herbegrenzing van de landbouwontwikkelingsgebieden door de provincie. Het (nieuwe) college heeft eind 2010 de LOG's nader begrensd, waarin naast de provinciale criteria een

minimum afstand van 1000 meter tot de woongebieden als criterium is gehanteerd. Die nadere begrenzing is opgenomen in de verbeelding (plankaart van het bestemmingsplan).

Deze nadere begrenzing van de landbouwontwikkelingsgebieden en het voorgenomen gemeentelijk beleid zijn beschreven in de notitie "ontwerp bestemmingsplan buitengebied Bernheze, aanpassingen voor de ter inzage legging" van 9 december 2010. Deze notitie is door het college voorgelegd aan de raad (december 2010 en maart 2011) en is de basis voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen zoals die in het ontwerp bestemmingsplan buitengebied (juni 2011) zijn opgenomen.

Het planMER is grotendeels opgesteld in de periode oktober 2009 – januari 2010. Een conceptversie van het planMER (2 februari 2010) is aangeboden aan- en besproken door de leden van de toenmalige gemeenteraad. In deze versie van het planMER (juni 2011) is de beleidskeuze van het nieuwe college verwerkt en is de beschrijving van het provinciaal beleidskader geactualiseerd. Ook is op basis van recente adviezen van de commissie m.e.r. nader ingegaan op de milieuruimte m.b.t. de stikstofbelasting van Natura 2000 gebieden.

Het planMER wordt, samen met het conceptontwerp bestemmingsplan buitengebied, behandeld in een commissievergadering van de raad (juni 2011), voordat beide documenten door Burgemeester en Wethouders worden vrijgegeven voor de ter visie legging.

HOOFDSTUK 2 Beleidskaders

Met de inwerkingtreding van de Verordening ruimte fase 1 per 1 juni 2010 is de regelgeving met betrekking tot de intensieve veehouderij, zoals opgenomen in de reconstructie- en gebiedsplannen, gewijzigd en niet meer het actuele kader voor het bestemmingsplan buitengebied. Omdat het beleid zoals dat is geformuleerd in het nieuwe provinciale beleidskader (de Structuurvisie en Verordening ruimte) en het ontwerp bestemmingsplan buitengebied van Bernheze mede is gebaseerd op onderdelen uit het Reconstructieplan Maas en Meierij, is in dit hoofdstuk ook ingegaan op het Reconstructieplan uit 2005.

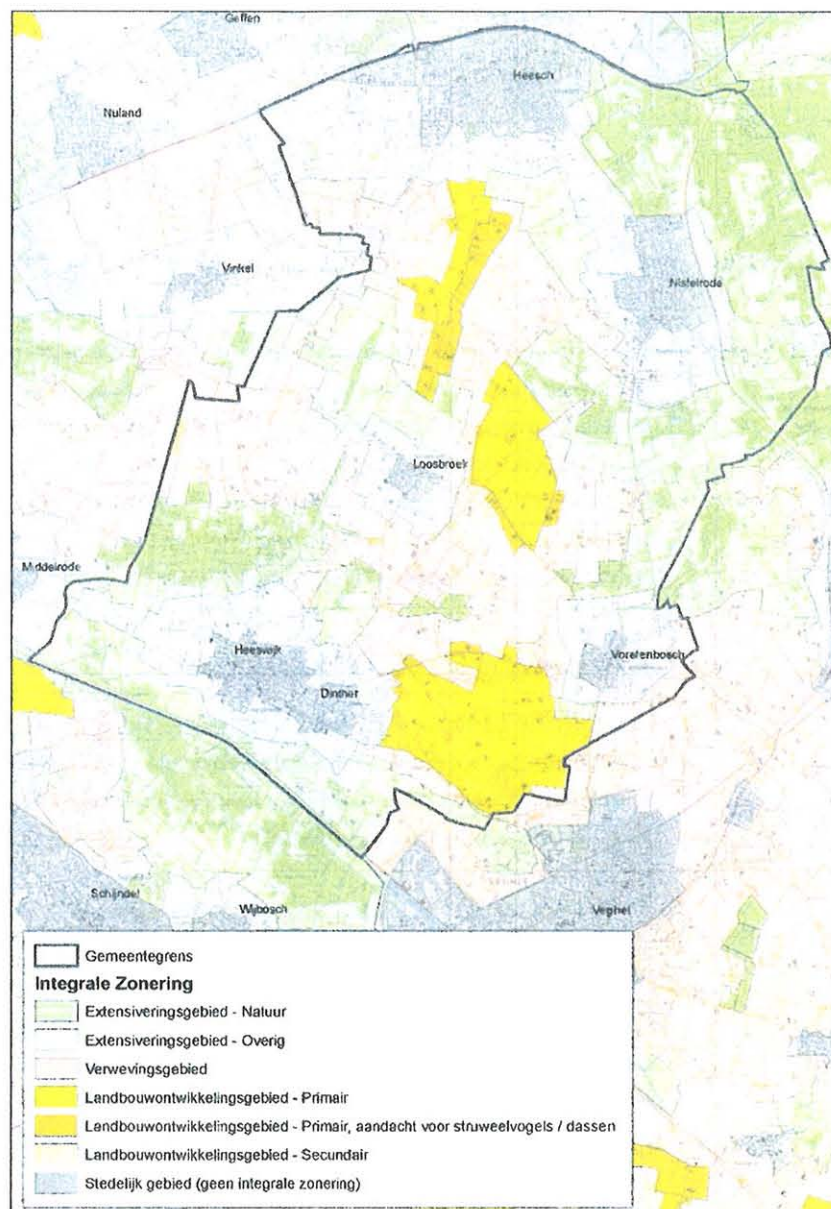
2.1

RECONSTRUCTIEPLAN MAAS EN MEIJERIJ

De gemeente Bernheze is gelegen in het reconstructiegebied Maas en Meierij. Voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij zijn daarbij twee onderdelen het meest relevant, te weten de integrale zonering intensieve veehouderij en de wijze waarop zogenaamde duurzame locaties worden aangemerkt

Het streven van het reconstructieplan is om de intensieve veehouderij zich tijdens de looptijd van het Reconstructieplan dusdanig te laten ontwikkelen, dat steeds meer bedrijven op goede locaties en steeds minder bedrijven dicht bij natuurgebieden en woonkernen komen te liggen. De intensieve veehouderij beweegt zich 'afwaarts' van kwetsbare functies als natuur en wonen. Om deze afwaartse beweging vorm te geven, zijn in het reconstructieplan drie typen zones opgenomen die onderdeel uitmaken van de integrale zonering Intensieve veehouderij.

- Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's).
- Verwevingsgebieden.
- Extensiveringsgebieden.

Duurzame locatie intensieve veehouderij (definitie Reconstructieplan)

Een bestaand agrarisch bouwblok met een zodanige ligging dat het zowel vanuit milieuoogpunt (ammoniak, stank en dergelijke) als vanuit ruimtelijk oogpunt (natuur, landschap en dergelijke) verantwoord is om het te laten groeien tot een bouwblok van maximaal 2,5 hectare voor een intensieve veehouderij. Een locatie kan ook bij een kleiner oppervlak dan 2,5 hectare als duurzaam worden aangemerkt.

De beoordeling of locaties of projectlocaties duurzaam zijn, dient door gemeenten in het kader van het bestemmingsplan of een projectbesluit te worden gemaakt. De vraag of een locatie duurzaam is wordt alleen gesteld als er een concreet initiatief voor een uitbreiding van het bestaande bouwblok voorligt.

In onderstaande tabel is het beleid zoals dat is opgenomen in het Reconstructieplan samengevat.

Provinciaal beleid Reconstructieplan (2005)	Extensiveringsgebied	Verwevingsgebied	LOG
Is uitbreiding binnen bestaand bouwblok mogelijk? (Afhankelijk van milieuvergunning)	Ja	Ja	Ja
Is uitbreiding van het bouwblok mogelijk?	Nee Tenzij voor dierenwelzijn	Ja, mits duurzaam Max 2,5 ha Boven 1,5 ha via ontheffing provincie	Ja Max 3,5 ha
Is nieuwvestiging mogelijk?	Nee	Nee	Nee
Is omschakeling naar intensieve veehouderij mogelijk?	Nee	Ja, mits duurzaam	Ja

2.2

VERORDENING RUIMTE

De provincie Noord-Brabant heeft de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) waarin het nieuwe beleid tot 2025 (met een doorkijk naar 2040) wordt beschreven op 1 oktober 2010 vastgesteld. De Verordening ruimte is één van de uitvoeringsinstrumenten van de provincie, naast bijvoorbeeld ontwikkelingsgerichte communicatieve en financiële instrumenten. Hieronder is beschreven welke provinciale beleidswijzigingen m.b.t. de intensieve veehouderij (ten opzichte van het Reconstructieplan) zijn opgenomen in de Verordening ruimte. De wijzigingen zijn doorgevoerd naar aanleiding van de behandeling van het burgerinitiatief "Megastallen nee" in de vergadering van Provinciale Staten in maart 2010. Het bestemmingsplan buitengebied zal moeten voldoen aan de regels uit de verordening. In onderstaande tabel is het beleid zoals dat is opgenomen in de Verordening ruimte samengevat.

Provinciaal beleid Verordening ruimte (2010)	Extensiveringsgebied	Verwevingsgebied	LOG
Is uitbreiding binnen bestaand bouwblok mogelijk?	Nee ("slot op de muur")	Ja *	Ja *
Is uitbreiding van het bouwblok mogelijk?	Nee	Ja * Max 1,5 ha	Ja * Max 1,5 ha Via ontheffing tot max 2,5 ha
Is nieuwvestiging mogelijk?	Nee	Nee	Nee
Is omschakeling naar intensieve veehouderij mogelijk	Nee	Ja * Max 1,5 ha	Ja * Max 1,5 ha Via ontheffing tot max 2,5 ha

*=mits duurzaam

In de verordening Ruimte is een definitie opgenomen voor het begrip duurzame locatie. Een locatie voor een intensieve veehouderij is duurzaam als:

- a. aantoonbare ruimtelijk-economische belangen voor de lange termijn aanwezig zijn die noodzaken tot hervestiging, omschakeling of uitbreiding ter plaatse;
- b. zuinig ruimtegebruik wordt toegepast door aan te sluiten bij bestaande bebouwing of, al dan niet door herschikking, optimaal gebruik te maken van de beschikbare ruimte;
- c. de beoogde ontwikkeling zowel vanuit milieuoogpunt, in het bijzonder wat betreft ammoniak, geur, fijnstof en gezondheid voor mensen, als vanuit ruimtelijk oogpunt, in bijzonder wat betreft natuur, landschap en cultuurhistorie, aanvaardbaar is.

2.3

VERORDENING STIKSTOF EN NATURA 2000

Op het grondgebied van Bernheze of in de directe omgeving zijn geen Natura 2000 gebieden gelegen. De afstand van een veehouderij in Bernheze tot die gebieden is varieert van ruim 10 tot ruim 30 kilometer. Gezien de grote afstand tot die gebieden zullen de ontwikkelingen in het buitengebied van Bernheze geen significant effecten kunnen hebben op deze gebieden, zoals verstoring of verdroging. Wel kunnen alle veehouderijen in Bernheze samen mogelijk een effect hebben op delen van die gebieden, omdat deze veehouderijen bijdragen aan de achtergrondbelasting van stikstof op die gebieden. In grote delen van de Natura 2000 gebieden in Noord-Brabant is de belasting van stikstof medebepalend voor het bereiken van de gestelde natuurdoelen en is die belasting nu beduidend hoger dan de streefwaarden. De milieuruimte voor de veehouderij wordt mede bepaald door regels die moeten verhinderen dat een verdere toename van de stikstofbelasting op de overbelaste en gevoelige delen van de Natura 2000 gebieden kan optreden. In Noord-Brabant is dat uitgewerkt in de provinciale verordening stikstof en Natura 2000.

Deze verordening stelt bij de nieuwbouw van stallen eisen aan de maximale emissie per dierplaats. Die vereiste emissiereductie gaat verder dan de eisen zoals ze zijn opgenomen in het Besluit Huisvesting. Indien er een aanvraag is voor een omgevingsvergunning die leidt tot een toename van de emissie van ammoniak ten opzichte van het zogenaamd gecorrigeerd emissieplafond (de emissie op basis van de vergunde en feitelijk gerealiseerde dierplaatsen, uitgaande van de emissienormen uit het besluit Huisvesting), is dat alleen mogelijk als er gesaldeerd kan worden met rechten van veehouderijen die zijn gestopt of gekrompen.

Daar waar een veehouderij in Bernheze gebruik wil maken van de geboden planologische ontwikkelruimte, zal dit gepaard moeten gaan met een emissieniveau dat ligt onder het gecorrigeerd plafond op bedrijfsniveau of, bij een toename, bij een minstens even zo grote gebleken afname van depositie van ammoniak op elk gevoelig habitatgebied door stoppers en krimpers in de veehouderij elders. Deze administratie verloopt via de Depositiebank bij de Provincie Noord-Brabant.

2.4

BELEIDSVISIE BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

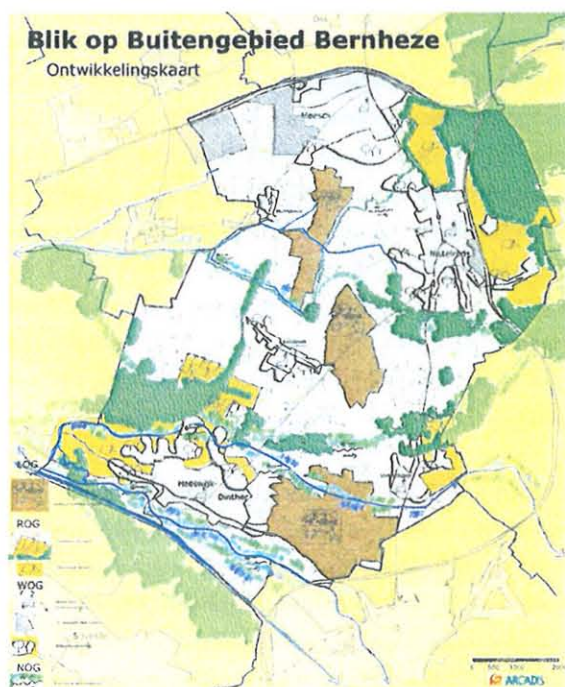
In overleg met de klankbordgroep heeft de gemeente Bernheze besloten om 'ontwikkelingsgebieden' aan te duiden. De lijn van landbouwontwikkelingsgebieden (LOG), zoals uiteen gezet in de reconstructieplannen, is in Bernheze doorgetrokken naar ontwikkelingsgebieden voor natuur (NOG), recreatie (ROG) en wonen/werken (WOG).

Binnen de LOG's vervullen de intensieve veehouderijbedrijven de belangrijkste functie. Intensieve veehouderijbedrijven zijn hier grootschaliger of hebben de kans om grootschaliger te worden dan buiten de LOG's.

De NOG's bestaan uit de bestaande natuur- en bosgebieden en de ecologische verbindingzones daartussen. De NOG's zijn dus ruimer dan de ecologische verbindingzones in de gemeente. De globale begrenzing van de NOG's geeft aan hoe deze gebieden kunnen worden versterkt, vergroot en met elkaar worden verbonden.

De ROG's bieden kansen voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen en versterking en uitbreiding van bestaande recreatiefuncties. Binnen de ROG's is een onderscheid te maken wat betreft de aard van de te ontwikkelen en/of versterken recreatieve voorzieningen.

Binnen de WOG's zijn de woon- en werkfuncties de belangrijkste functies, of worden deze functies het belangrijkste. De WOG's bestaan uit extensiveringsgebieden overig en bebouwingsconcentraties in de gemeente. Binnen de WOG's zijn onder het mom van kwaliteitswinst ruimere mogelijkheden voor splitsing van woningen, omschakeling naar niet-agrarische bedrijvigheid en omschakeling naar recreatie. Zo ontstaat er een aantrekkelijk en gevarieerd woon- en werkklimaat.

HOOFDSTUK

3

Huidige situatie en ontwikkelingen

3.1

INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Van oudsher kenmerkt de gemeente Bernheze zich als een agrarische gemeente. Bernheze telde in 2007 387 bedrijven in de agrarische sector, met in totaal circa 1.100 werkzame personen (CBS). Graasdierbedrijven (vooral melkveebedrijven) en hokdierbedrijven (varkens en pluimvee) komen het meest voor in de gemeente. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het aantal dieren in Bernheze in de periode 2000-2008 weergegeven, op basis van cijfers van het CBS (landbouw metellingen).

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rundvee	26037	24593	22442	20867	20368	19670	20368	19758	18797
Geiten	3115	1980	4000	5110	5532	5830	6369	4530	4977
Varkens	292167	297948	257078	246952	255546	258897	266134	272206	286605
Kippen	1653004	1647720	1722110	1515531	1588364	1754632	1686330	1617245	1668190

Een groot aantal bedrijven, meer dan 90 voornamelijk varkensbedrijven, heeft begin deze eeuw deelgenomen aan de 'Regeling beëindiging veehouderijtakken' (rijks-opkoopregeling van intensieve veehouderijbedrijven om het mestoverschot te verkleinen). In tabel 3.1 is de dit te zien aan de afname van het aantal varkens tussen 2001 en 2002 met 14%. De laatste paar jaar neemt het aantal varkens in Bernheze weer toe tot ongeveer het niveau van voor de opkoopregeling. Dit betekent dat per saldo meer varkensrechten naar Bernheze komen dan er uit gaan. Sinds 1 januari 2008 zijn varkens- en kippenrechten vrij verhandelbaar door heel Nederland wat tot gevolg heeft dat tussen 1 januari 2008 en 1 juli 2009 het aantal varkensrechten in Brabant is toegenomen met 8,2% en in Maas en Meierij met 9,8%. Ook kippenrechten komen per saldo naar Brabant (plus 5,2%, maar nauwelijks naar Maas en Meierij (plus 0,3%). Afname vindt plaats in met name Gelderland, Overijssel en Utrecht. Het aantal kippen is aardig constant de laatste tien jaar.

De ontwikkeling is ook in beeld gebracht op basis van gegevens uit de milieuvergunningen van veehouderijen. Deze wijken af van de werkelijke veebezetting omdat niet alle vergunde ruimte wordt benut. Gecorrigeerd voor dit verschil is de feitelijke emissie van ammoniak circa een derde lager dan de vergunde emissie. Wanneer rekening wordt gehouden met de functionele leegstand die al is verdisconteerd in de wettelijke emissiefactoren per dier (gemiddeld 5 tot 10%), is de latente vergunde ruimte in Bernheze op basis van deze vergelijking circa 25%.

Uit de gemeentelijke registratie van milieuvergunningen blijkt dat het aantal bedrijven (in feite inrichtingen, dus locaties) in de afgelopen 10 jaar is gedaald. Die daling is het sterkst voor de varkensbedrijven (-28% ten opzichte van -17% voor pluimveebedrijven). Het aantal vergunde dierplaatsen voor varkens is echter de afgelopen tien jaar gestegen. Na een daling in de periode 2000-2005 is het aantal dierplaatsen voor varkens weer gestegen ten opzichte van 2000 (+14%). Het aantal dierplaatsen voor pluimvee ligt eind 2009 net onder het niveau van dat van 2000 (-4%).

In onderstaande tabel is opgenomen hoe de veehouderijen met een tak intensieve veehouderij nu (vergunningenbestand november 2009) is verdeeld per reconstructiezone. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen bedrijven met een volwaardige tak intensieve veehouderij (minimaal 70 n.g.e.) en bedrijven met een kleine tak intensieve veehouderij (minder dan 70 n.g.e.).

	volwaardig	klein	totaal
Extensiveringsgebied	49	76	125
Verwevingsgebied	60	44	104
Landbouwontwikkelingsgebied	44	22	66
Totaal	153	142	295

Gemiddeld (van de 295 locaties) is de tak intensieve veehouderij 108 n.g.e. groot (circa 1,5 arbeidskracht). Als alleen de locaties met een volwaardige tak worden beschouwd, is de gemiddelde omvang 187 n.g.e. (circa 2,5 arbeidskracht).

Op basis van de ontwikkelingen in de afgelopen jaren, de wet- en regelgeving (milieu, mest, huisvesting en de verwachte economische ontwikkelingen van de intensieve veehouderij worden de volgende trends verwacht voor de periode tot 2020

- Varkensbedrijven: marges blijven structureel krap; hogere milieueisen en -kosten, druk op verdere efficiencyverhoging.
- Pluimveebedrijven: in verhouding tot de varkenshouderij minder gevoelig voor krimp. Mogelijk lichte groei leghennen.
- Een veestapel die ongeveer op (pluimvee) of onder (varkens) het niveau ligt van dat van 2010.
- Een versterkte daling van het aantal bedrijven (vooral varkensbedrijven).
- Een verdergaande opschaling van de activiteiten op bedrijfsniveau.
- De bedrijven worden kapitaals- en kennisintensiever en arbeidsextensiever.

De hoofdtrend is en blijft een verdere daling van het aantal locaties en een groei van de "overblijvende" bedrijven.

3.2 MILIEU

3.2.1 GEURHINDER DOOR VEEHOUDERIJ

Verkeer, industrie, huishoudens en de landbouw zijn de belangrijkste bronnen van geuroverlast. De landbouw zorgt voor het grootste percentage geurgehinderden. Het betreft stankemissie uit stallen, opslag en aanwending. De belangrijkste bron van agrarische geuroverlast is het toedienen van mest, met in Brabant circa 14% geurgehinderden. De geuroverlast als gevolg van geur uit stallen is aanzienlijk kleiner, met in Brabant circa 4% geurgehinderden (2005).

De regelgeving ten aanzien van de agrarische geurhinder richt zich vooral op geurhinder uit stallen via de vergunningverlening (voor veehouderijen), procedures in het kader van de ruimtelijke ordening (bijvoorbeeld in verband met de bouw van woningen) en de mogelijkheid die gemeenten hebben om gebiedsgerichte normen te stellen, binnen een wettelijke bandbreedte en de daaraan gekoppelde voorwaarden.

De belangrijkste “knelpuntgevallen” (combinatie van een middelhoge tot hogere belasting en aanwezigheid van geurgevoelige objecten) zijn te vinden in de volgende gebieden in Bernheze:

- Delen van de bebouwde kom van Loosbroek, Nistelrode en Vorstenbosch.
- Bebouwing in linten als Beugt, Dintherse Hoek, Maxend, Kantje en Munnekens-Vinkel.
- Verspreid liggende woningen in het buitengebied, zoals enkele woningen die gelegen zijn in het buitengebied tussen Nistelrode, Loosbroek en Vorstenbosch.

De vergunde geuremissie is in de afgelopen tien jaar is gestegen (+6%). Die toename is zowel bij de bedrijven met varkens en de pluimveebedrijven opgetreden. Ondanks dat het feit dat bedrijven gemiddeld genomen moderne stalsystemen zijn gaan toepassen, heeft dat nog niet geleid tot een daling van de vergunde geuremissie, op een wijze zoals dat bij ammoniak wel het geval is. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat de emissiefactoren voor geur veel minder differentiatie kennen als bij ammoniak en door de toename van de vergunde dierplaatsen.

3.2.2 AMMONIAK

De depositie van stikstof (N-totaal) en daarbinnen van ammoniak (NH_3) op de bos- en natuurgebieden in Bernheze en omgeving is hoog, gemiddeld veel hoger dan de streefwaarde (kritische depositiewaarde) van deze bos- en natuurgebieden. De depositie van stikstof is de afgelopen jaren wel gedaald en de verwachting is dat deze verder zal dalen. De verwachte afname van de ammoniakemissie uit de landbouw is vrijwel geheel toe te schrijven aan de verwachte effecten van het mestbeleid (evenwichtsbemesting) en het implementeren van de AMvB Huisvesting: eisen die worden gesteld aan stallen van veehouderijen.

Ondanks de verwachte verdere daling van de ammoniakemissie en –depositie geldt dat binnen de plantermijn van het bestemmingsplan buitengebied de depositieniveaus nog steeds ver boven het kritische niveau voor de meest gevoelige natuur liggen.

De vergunde ammoniakemissie in Bernheze in de afgelopen tien jaar is gedaald. Die daling is opgetreden bij de varkensbedrijven (-15%). De vergunde ammoniakemissie bij pluimveebedrijven is in die periode ongeveer gelijk gebleven (+2%).

Waarschijnlijk is de beschikbaarheid van stalsystemen en technieken (zoals luchtwassers) bij varkensbedrijven een oorzaak voor dat verschil. Voor pluimveebedrijven zijn dergelijke systemen later beschikbaar gekomen. Ook de omschakeling van batterijhuisvesting naar andere systemen leidt er toe dat de ammoniakemissie van pluimveebedrijven minder snel is gedaald en ook minder snel zal dalen. Circa de helft van alle legkippen in Bernheze zijn eind 2009 nog gehuisvest in een legbatterij.

3.2.3 FIJN STOF

Fijn stof wordt gezien als een van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderij kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen.

Het ministerie van VROM hanteert een twee sporen beleid om de fijn stof problematiek in de landbouw op te lossen. Dit zijn het saneren van bestaande overschrijdingen en het voorkomen van nieuwe overschrijdingen. Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt van de wet- en regelgeving. In het kader van vergunningverlening zal de gemeente Bernheze rekening houden met de wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof. Deze wet- en regelgeving is relatief nieuw.

De concentraties worden voor een belangrijk deel bepaald door de heersende achtergrondconcentraties. Op grond van de (landelijke) verspreidingskaarten van het RIVM is globaal een beeld te geven van de verwachte achtergrondconcentraties in 2010 en 2020. Grote lijn van deze prognoses is dat de luchtkwaliteit verbeterd en dat de achtergrondconcentratie in de toekomst voor de meeste gebieden onder het niveau ligt dat leidt tot overschrijdingen van de normen. Op basis van de gegevens van VROM is er in een deel van Bernheze in 2010 wel sprake van een situatie waarbij op basis van de achtergrondbelasting van fijn stof (PM10) het aantal overschrijdingsdagen de norm (maximaal 35 dagen) overschrijdt of bijna overschrijdt. Het betreft een gebied ten zuidoosten van Loosbroek. Uitgaande van deze gegevens van VROM is in het gebied met een overschrijding van de norm van het aantal overschrijdingsdagen een uitbreiding van de emissie van fijn stof door veehouderijen niet mogelijk. Wel kan bijvoorbeeld met behulp van luchtwassers een uitbreiding van de dierplaatsen gecombineerd worden met een afname van de emissie van fijn stof.

De vergunde emissie van fijn stof is in de afgelopen tien jaar gestegen (+8%). Die toename is vooral bij de bedrijven met pluimvee opgetreden (+13%) en veel minder bij bedrijven met varkens (+2%). Ondanks dat het feit dat bedrijven gemiddeld genomen moderne stalsystemen zijn gaan toepassen, heeft dat nog niet geleid tot een daling van de vergunde emissie van fijn stof, op een wijze zoals dat bij ammoniak wel het geval is. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat de emissiefactoren voor fijn stof bij de gangbare systemen veel minder differentiatie kennen als bij ammoniak en door de toename van de vergunde dierplaatsen. Ook de omschakeling van batterijhuisvesting naar scharrelhuisvesting is een belangrijke oorzaak.

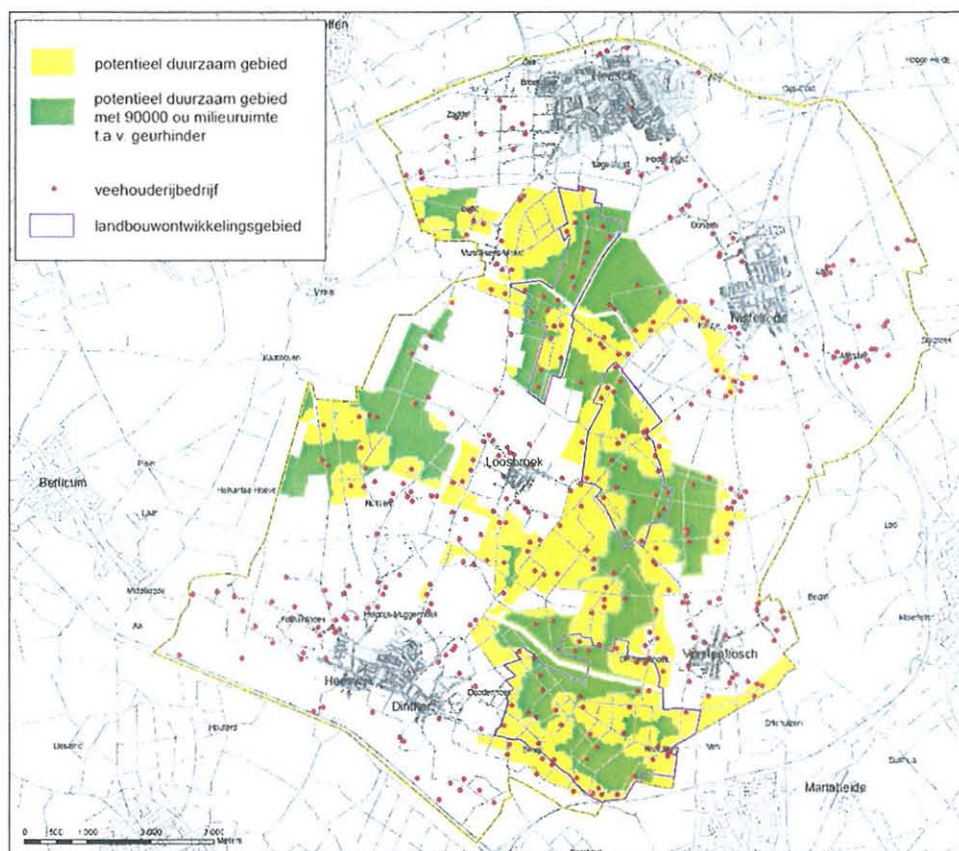
HOOFDSTUK

4 Mogelijke ontwikkeling intensieve veehouderij

4.1

POTENTIEEL DUURZAAM GEBIED

In onderstaande afbeelding is het potentieel duurzaam gebied (de landbouw-ontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden, voor zover niet hard uitgesloten in de provinciale handreiking (Reconstructieplan 2005) en voor zover niet gelegen in de Wog's, Rog's en Nog's zoals aangeduid in het ontwerp bestemmingsplan buitengebied) weergegeven. Daarbinnen zijn de gebieden met de meeste milieuruimte weergegeven. Als indicatie is hiervoor de regelgeving met betrekking tot geur gebruikt.

In onderstaand overzicht is voor het potentieel duurzaam gebied de grootte van de agrarische bouwblokken beschreven

Oppervlak agrarisch bouwblok	Aantal	Procentueel aandeel
< 0,5 hectare	41	17,5 %
0,5 – 1 hectare	86	36,8 %
1 – 1,5 hectare	71	30,3 %
1,5 – 2 hectare	27	11,5 %
2 – 2,5 hectare	5	2,1 %
> 2,5 hectare	4	1,7 %
Totaal	234	100 %

Uitgaande van een maximale omvang van bouwblokken van intensieve veehouderijen in verwevingsgebieden van 2,5 hectare en in landbouwontwikkelingsgebieden van 3,5 hectare, kan geconstateerd worden dat binnen het potentieel duurzaam gebied de planologische ontwikkelingsmogelijkheden ruim zijn.

Er zijn circa 250 veehouderijen met een tak intensieve. Hiervan is circa de helft gelegen in het potentieel duurzaam gebied. Van de grotere intensieve veehouderijen (groter dan 140 Nge¹) is ongeveer driekwart gelegen in het potentieel duurzaam gebied.

4.2

SCENARIO'S PLANMER

In het planMER zijn de volgende scenario's onderzocht.

Alternatief	Beschrijving
Huidige situatie	Milieubelasting op basis van de vergunde rechten
Huidige situatie, emissiearm	De nu vergunde dieren aantallen (maar alle stallen voldoen aan de maximale emissiewaarden uit de AmvB Huisvesting
Autonome ontwikkeling	Als AmvB, met als toevoeging dat de kleinere IV-bedrijven stoppen of stoppen met hun tak intensieve veehouderij.
Groeiscenario 1	Als autonome ontwikkeling, maar aanvullend daaraan groeien de nu al volwaardige intensieve veehouderij (40% met emissies, mits gelegen in het potentieel duurzaam gebied.
Groeiscenario 2	Als groeiscenario 1, maar in dit scenario wordt er van uitgegaan dat de groei in verwevingsgebieden kleiner zal zijn dan in de LOG's. In verwevingsgebieden wordt uitgegaan van +20% groei van de emissies, in LOG's van +40%.

Groeiscenario 1 en groeiscenario 2 zijn te zien als twee (beleids)alternatieven.

Groeiscenario 1 als een alternatief dat uitgaat van het beleid zoals dat is geformuleerd in het reconstructieplan en het ontwerp bestemmingsplan buitengebied. Door uit te gaan van een bepaalde groei en krimp kan worden aangegeven welke milieueffecten worden verwacht.

¹ Nge = Nederlandse grootte eenheid; een maat voor de economische omvang van bedrijfsactiviteiten. 70 nge komt ongeveer overeen met één volwaardige arbeidskracht.

Groeiscenario 2 is een alternatief dat ervan uitgaat dat er minder planologische ontwikkelingsruimte wordt geboden in de verwevingsgebieden. Dat scenario verschilt dus van groeiscenario 1 met betrekking tot de omvang van de ontwikkelingen in het verwevingsgebied en verschilt niet met betrekking tot de ontwikkelingen in de landbouwontwikkelingsgebieden

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de inschatting van de mogelijke groeiers, blijvers en stoppers zijn verdeeld over de verschillende zones uit de integrale zonering intensieve veehouderij. Ook is weergegeven welke andere veehouderijen (niet zijnde intensieve veehouderij) in de verschillende zones zijn gelegen. De omvang en milieubelasting van deze niet-intensieve veehouderijen (zoals melkrundveebedrijven en paardenbedrijven) is in de verschillende alternatieven gelijk verondersteld.

	Niet-reconstructie-gebied	Extensiverings-gebied	Verwevings-gebied	Landbouw-ontwikkelings-gebied	Totaal
Stopper	5	59	15	0	79
Blijver	3	58	43	22	126
Groeier	0	0	46	44	90
Geen intensieve veehouderij	12	47	36	22	117
Totaal	20	164	140	88	412

De focus van het milieuonderzoek ligt op het in beeld brengen van de milieueffecten van een ontwikkeling, uitgaande van een verdere daling van het aantal bedrijven (locaties), groei van de overblijvers in die gebieden waar er in ruimtelijk en milieuoogpunt mogelijkheden worden geboden voor groei en tegen de achtergrond van de eisen waar elke veehouderij uiterlijk in 2013 aan moet voldoen.

Door de effecten van die mogelijke ontwikkeling, in zijn verschillende deelstappen (effect AMvB, effect krimp, effect groei) te analyseren, kan worden nagegaan hoe de milieubelasting van de veehouderij zich zou kunnen ontwikkelen.

HOOFDSTUK 5 Effecten

5.1

INLEIDING

De intensieve veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in dit hoofdstuk zijn ingeschat voor de verschillende alternatieven.

De volgende aspecten zijn beoordeeld:

- Geur.
- Ammoniakbelasting op natuurgebieden.
- Fijn stof.
- Geluid.
- Verkeer.
- Water en bodem.
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie

GEZONDHEID

In de bijlage van het planMER is informatie opgenomen aangaande de lopende onderzoeken en huidige inzichten met betrekking tot de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid en is een relatie gelegd met het milieuonderzoek in het kader van het planMER bestemmingsplan buitengebied.

Het effect is getoetst op basis van verschillende criteria. De effecten met betrekking tot de criteria voor geur en ammoniak zijn vooral kwantitatief berekend en op basis daarvan beoordeeld. De overige criteria zijn vooral kwalitatief beoordeeld.

Voor het planMER is het van belang om te bepalen wat de huidige situatie is in en welke ontwikkelingen zijn te voorzien. In het vorige hoofdstuk is beschreven welke scenario's onderzocht en beschreven worden. Deze scenario's betreffen in feite verschillende stappen van een mogelijke ontwikkeling van de intensieve veehouderij in Bernheze. De effecten van de verschillende scenario's, dus de verschillende stappen, worden vergeleken met de milieubelasting in de huidige situatie. Dus bij de beoordeling van deze effecten is de huidige situatie de referentie voor die beoordeling.

Bij de vergelijking van de scenario's is daarnaast specifiek ingegaan op het verschil tussen beide groeiscenario's en het scenario autonome ontwikkeling. Dit laatste scenario gaat uit van een daling van het aantal bedrijven en de emissies (AMvB Huisvesting), maar houdt geen rekening met groei.

Door die vergelijking van de groeiscenario's en het scenario autonome ontwikkeling wordt in beeld gebracht hoe de negatieve milieueffecten die samenhangen met het benutten van de ontwikkelingsruimte zich verhouden tot de positieve effecten die samenhangen met het stoppen van bedrijven en de invoering van de AMvB Huisvesting.

De effectbeoordeling (kwalitatieve scores) is bepaald met expertbeoordeling op basis van de volgende schaal:

Score	Toelichting
++	Zeer positief ten opzichte van de huidige situatie
+	Positief ten opzichte van de huidige situatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de huidige situatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de huidige situatie
-	Negatief ten opzichte van de huidige situatie
--	Sterk negatief ten opzichte van de huidige situatie

5.2

SAMENVATTING EFFECTEN

Scenario / beoordelingsaspect	Emissie-arm (HSEA)	Auton. Ontw. AO	Groei Scen 1 (S1)	Groei Scen 2 (S2)
Kans op geurhinder	0/+	+	0/+	0/+
Depositie van ammoniak op bos en natuurgebieden	+	++	+	+
Concentratie fijn stof	+	+	0	0/+
Geluidsbelasting	0	+	0/-	0
Verkeersafwikkeling	0	0	0	0
Verkeersveiligheid	0	+	-	0/-
Geomorfologie en watersysteem	0	0	0	0
Landschap	0	+	--	-
Cultuurhistorie en archeologie	0	0	0	0

Kans op geurhinder

Voor geheel Bernheze neemt de kans op geurhinder ten opzichte van de huidige situatie af, ook bij de groeiscenario's, dus ondanks de toename van de geuremissie. De groeiscenario's leiden ten opzichte van de autonome ontwikkeling tot een toename van de kans op geurhinder (circa 9%). Het positieve effect van de AMvB Huisvesting is ongeveer even groot het positieve effect van het stoppen van de kleinere intensieve veehouderijen. De verschillen tussen beide groeiscenario's zijn klein.

Specifieke aandachtsgebieden zijn de kernranden van Nistelrode, Vorstenbosch, Dinther en Loosbroek en woningen in de landbouwontwikkelingsgebieden. In de grootste deel van de kernen verbetert de kwaliteit van het woon- en leefmilieu ten opzichte van de huidige situatie, ook bij de groeiscenario's.

Depositie van ammoniak op bos- en natuurgebieden

De depositie neemt bij de scenario's emissiearm en autonome ontwikkeling af ten opzichte van de huidige situatie. Vooral door de implementatie van de AMvB Huisvesting neemt de emissie en depositie van ammoniak af. De verwachte stoppers, rond de bos- en natuurgebieden, zorgen voor een extra afname van lokale depositiepieken.

Bij de groeiscenario's wordt dit het "emissievoordeel" van deze stoppers weer te niet gedaan. De toename van de gemiddelde depositie op de bos- en natuurgebieden ten opzichte van de autonome ontwikkeling voor de groeiscenario's varieert tussen de 8% (groeiscenario 2) en de 10% (groeiscenario 1).

De ammoniakdepositie van alle veehouderijen in Bernheze samen op de Natura 2000-gebieden neemt voor alle scenario's af ten opzichte van de huidige vergunde situatie. Gezien de afstand tot die gebieden (> 10 kilometer) en de regels uit de Verordening stikstof en Natura 2000 kunnen significante effecten op deze gebieden door de ontwikkeling van veehouderijen in Bernheze worden uitgesloten.

Ondanks de verwachte daling van de ammoniakemissie en -depositie resteert er nog een grote opgave om aan de doelstellingen (kritische depositiewaarden) te kunnen voldoen.

Fijn stof

Vooral door de implementatie van de AMvB Huisvesting neemt de emissie en belasting van fijn stof af. De verwachte stoppers, vooral rond de kernen, zorgen voor een extra afname van de belasting van fijn stof en de blootstelling. De geldende normen voorkomen het ontstaan van nieuwe overschrijdingsgevallen en de acties gericht op het oplossen van knelpunten leiden tot een afname van lokale pieken. Het hoge aantal overschrijdingsdagen in de omgeving van Loosbroek leidt ertoe dat er ter plekke geen of weinig milieuruimte is voor uitbreiding van de fijn stof emissie.

Omdat in andere delen van Bernheze wel milieuruimte voor groei van de fijn stof emissie is, bestaat er bij de groeiscenario's een risico dat het "emissievoordeel" vanwege de autonome ontwikkeling weer te niet wordt gedaan. Gelet op de begrenzing van de extensiveringsgebieden en de verwachte afname van intensieve veehouderij nabij woonkernen zal er waarschijnlijk per saldo sprake zijn van een afname van de blootstelling in de woonkernen. Omdat er bij groeiscenario 2 sprake is van een beperking van de groei in de verwevingsgebieden en omdat er in die verwevingsgebieden de kans op blootstelling relatief hoger is dan in de landbouwontwikkelingsgebieden (aanwezigheid burgerwoningen, andere functies, kortere afstand tot de bebouwde kom), is groeiscenario 2 minder negatief beoordeeld dan groeiscenario 1.

Er resteert er nog een grote opgave om aan de advieswaarden van de WHO te kunnen voldoen.

Geluid

De verwachting is dat de ontwikkeling van intensieve veehouderijen in het potentieel duurzaam gebied geen grote problemen oplevert ten aanzien van geluidgevoelige bestemmingen in de kernen, het stiltegebied de Maashorst, overige bos- en natuurgebieden of specifieke geluidgevoelige bestemmingen. Bij verspreide ontwikkeling in het potentieel duurzaam gebied (uitbreiden van – en omschakelen naar intensieve veehouderijen) kan op locaties de geluidsemissie toenemen. Risico's voor een toename van geluidsbelasting zullen

er vooral zijn bij bedrijfsontwikkelingen nabij woningen in het buitengebied (vooral in het verwevingsgebied) en nabij de ontsluitingswegen in of nabij de kernen.

Positieve effecten zullen vooral optreden door het stoppen van intensieve veehouderijen en in rondom de woongebieden (kernen en bebouwingsconcentraties in het buitengebied).

Verkeer

Door de verspreiding van het vrachtverkeer in de tijd en over het gehele buitengebied veroorzaakt een toename van het aantal vrachtautobewegingen over het algemeen geen extra problemen op voor de verkeersafwikkeling en doorstroming op de lokale wegen. Eventuele problemen kunnen optreden op de toevoerroutes naar het hoofdwegennet.

Het grootste probleem met dit zware verkeer zijn de te verwachten potentiële conflicten (kruispunten en wegvakken) met andere weggebruikers, in het bijzonder het kwetsbare langzame verkeer, zoals schoolgaande jeugd, recreatie(fietsers) en wandelaars. Dit speelt vooral op de lokale wegen met een duidelijke mengfunctie (verblijven en ontsluiten) waar de wegbreedte relatief smal is en er geen aparte of onvoldoende voorzieningen zijn voor langzaam verkeer.

Bodem en water

Aangenomen wordt dat 'bodem' op het abstractieniveau van dit planMER geen onderscheidend aspect is. Dit omdat de bodem niet zwaar vergraven dient te worden en de in te plaatsen dan wel uit te breiden intensieve veehouderijbedrijven vloeiend vloeren of andere voorzieningen dienen te realiseren, zodat eventuele ontwikkelingen niet leiden tot aantasting van de bodem.

Waterneutraal bouwen zal een belangrijk uitgangspunt zijn bij nieuwe ruimtelijke initiatieven, gericht op uitbreiding van intensieve veehouderijen en omschakelingen naar intensieve veehouderijen. Dit betekent dat er geen wijziging (ingreep) in de grondwaterstand, grondwaterstroming en waterberging als gevolg van de her- en nieuwvestiging van IV bedrijven zal mogen plaatsvinden. Ook dient er voorkomen te worden dat er emissies van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater plaats vindt.

Het zoekgebied voor waterberging bij de Groote Wetering is een niet expliciet gevrijwaard van de toename van nieuwe bebouwing voor de uitbreiding van – of omschakeling naar intensieve veehouderijen. Omdat bij een toets van een concreet initiatief zal moeten worden aangetoond dat er geen sprake mag zijn van een feitelijke aantasting van het zoekgebied, zijn de effecten als neutraal beoordeeld.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Het landschapstype beekdal is vanwege de kleinschaligheid kwetsbaar. Op de randen van dit landschapstype bevinden zich enkele potentiële groeiers. Nieuwe bebouwing kan die kleinschaligheid aantasten, vooral in het open landschapstype. In dit landschapstype zijn er een groot aantal potentiële stoppers. Indien hergebruik van deze locaties gepaard gaat met het saneren van storende bebouwing, kan de herkenbaarheid van het beekdallandschap worden vergroot.

Het landschapstype dekzand is minder kwetsbaar. Nieuwe initiatieven kunnen gekoppeld worden aan de aanleg van nieuwe landschappelijke elementen om het karakter van het landschap te behouden of te versterken. Het landschap van de jonge ontginningen is open

en geeft het een grootschalig karakter. Het is kwetsbaar omdat bebouwing van grote afstand zichtbaar is. In dit landschapstype zijn de meeste potentiële groeiers gelegen.

Vanwege de grootschaligheid en openheid, en dus grote afstanden tot andere bebouwing, is er veel milieuruimte, maar dus ook op aantasting van die openheid. De Peelhorst is vooral een gesloten landschap. Omdat het gebied is begrensd als extensiveringgebied zijn er in dit landschapstype geen potentiële groeiers. .

In het potentieel duurzaam gebied bevinden zich vooral lijnvormige waarden. Een groot deel van het potentieel duurzaam gebied bestaat uit gebieden van lagere waarde.

Wel zijn er uitzonderingen, zoals de hoge historisch-geografische waarde van het gebied bij Heesch-Vinkel. Omdat nieuwvestiging niet mogelijk is en het aantal intensieve veehouderijen in dat gebied beperkt is en nieuwe initiatieven ruimtelijk moeten worden ingepast, worden er geen negatieve effecten op die waarden verwacht. De archeologische verwachtingswaarde in het potentieel duurzaam gebied is in het algemeen laag. Omdat in het ontwerp bestemmingswaarden archeologische waarden zijn beschermd, worden geen negatieve effecten op archeologische waarden verwacht.

5.3

AANDACHTSPUNTEN VOOR BESLUITVORMING

Op basis van de (tussen)resultaten van het planMER en de bespreking van die resultaten zijn de volgende aandachtspunten in januari 2010 aan het toenmalige college voorgelegd.

Ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden

- Gemiddeld zijn de bouwblokken iets meer dan 1 ha groot. Circa 15% van de bouwblokken zijn groter dan 1,5 hectare.
- Op basis van het reconstructieplan en het voorontwerp bestemmingsplan is er voor de helft van de intensieve veehouderijen weinig of geen planologische ruimte voor groei en voor de andere helft relatief veel ruimte voor groei. De Verordening ruimte (juli 2010) heeft die ontwikkelingsmogelijkheden ingeperkt.
- Van de circa 125 intensieve veehouderijen die op basis van het voorontwerp niet als duurzaam worden aangemerkt (dus geen of weinig ruimte voor groei) zijn er 20 die op basis van aanvullende gemeentelijke criteria als niet-duurzaam worden aangemerkt (Wog/Rog/Nog). De overige 105 intensieve veehouderijen hebben op basis van provinciale criteria uit het Reconstructieplan geen mogelijkheden hun bouwblok te vergroten.
- De behoefte aan locaties voor omschakeling (ten behoeve van verplaatsing van bedrijven) wordt voor Bernheze ingeschat op maximaal 15. Dat is inclusief een beperkte opgave in regionaal (Maas en Meierij) verband. Het potentieel aanbod aan locaties is groter, maar dat is ook noodzakelijk. Omdat omschakeling op basis van de huidige regels niet is gekoppeld aan het oplossen van knelpunten, ligt hier wel een risico op ongewenste schaalvergroting.
- Datzelfde geldt voor de kleinere intensieve veehouderijen in het potentieel duurzaam gebied. Vanwege de milieu- en welzijnseisen zullen de komende jaren een deel van die locaties op de markt komen. Het benutten van zo'n locatie voor hervestiging kan, maar is, in het huidige beleid, ook niet gebonden aan het oplossen van een knelpunt elders.

Milieuruimte voor ontwikkelingen (geur, fijn stof, ammoniak)

- In het potentieel duurzaam gebied zijn er gebieden met relatief veel milieuruimte voor geur, maar ook gebieden met relatief weinig ruimte. Dit geldt zowel voor de verwevingsgebieden als de landbouwontwikkelingsgebieden.

- In delen van het buitengebied (omgeving Loosbroek/Nistelrodesedijk) is de achtergrondconcentratie fijn stof op grond van de officiële VROM cijfers zo hoog, dat de normen (overschrijdingsdagen) overschreden of bijna overschreden worden. Er is dan geen milieuruimte voor uitbreiding van de emissie van fijn stof.
- Er zijn wel twijfels over de juistheid van die gegevens. Op basis van meer nauwkeurige gegevens blijkt de piek in lokale emissies (vooral pluimveebedrijven) op een andere plek te liggen. De provincie heeft VROM geattendeerd op deze onnauwkeurigheid die wordt veroorzaakt door het feit dat VROM gegevens op basis van postadressen gebruikt. Het is een bekend probleem dat ook elders in Nederland speelt.
- Op het gebied van ammoniak zijn vooral de regels met betrekking tot huisvesting (maximale emissiewaarden), de Verordening stikstof en Natura 2000, extra reductie eisen voor grote bedrijven (IPPC) en de 250 zones rondom de meest kwetsbare gebieden bepalend voor de ontwikkelingsmogelijkheden.
- Binnen het potentieel duurzaam gebied is ammoniak geen lokaal onderscheidende factor in de ontwikkelingsmogelijkheden, maar zijn randvoorwaarden stellend (emissiereductie, saldering).

Milieubelasting (geur, fijn stof, ammoniak)

- De huidige knelpunten met betrekking tot geur, uitgaande van de classificatie voor het woon- en leefmilieu van het rijk (VROM/RIVM), worden vooral veroorzaakt door situaties waarin één bedrijf relatief dicht bij een woning is gelegen, op basis van een vergunning die op basis van de huidige regels niet in die vorm mogelijk is.
- Door de implementatie van de AMvB Huisvesting en de verwachte stoppers neemt dit probleem af. Bij de groeiscenario's wordt dit "voordeel" weer te niet gedaan (vooral in de verwevingsgebieden) en is het aantal knelpunten vergelijkbaar (iets lager) met de huidige situatie. In de kernen ontstaan er een grote knelpunten en verbetert de kwaliteit van het woon- en leefmilieu per saldo. Aandachtsgebieden zijn enkele kernranden en enkele bebouwingslinten (in de landbouwon ontwikkelingsgebieden).
- De ammoniakbelasting op bos- en natuurgebieden neemt, ook bij de groeiscenario's, af ten opzichte van de huidige situatie.
- Wettelijke regels voorkomen dat er nieuwe knelpuntsituaties ontstaan met betrekking tot fijn stof. Bestaande, lokale knelpunten of hogere concentraties zijn er nabij pluimveebedrijven. Er ligt nog een grote opgave om de concentratie van fijn stof terug te brengen zodat er minder belasting is voor de gezondheid.

Ontwikkeling achtergrondbelasting in relatie tot ruimtelijke sturing

- De effecten van ruimtelijke sturing op de totale achtergrondbelasting (geur, fijn stof, ammoniak) is relatief beperkt. Met ruimtelijke sturing worden vooral lokale knelpunten voorkomen of opgelost. De toepassing van technieken (stallen, luchtwassers) en de omvang van de veestapel zijn veel meer bepalend voor de achtergrondwaarden.
- De omvang van de veestapel wordt in ruimtelijk opzicht niet gestuurd. Er zijn ruime ontwikkelingsmogelijkheden uitgaande van de maximum maten van de bouwblokken in relatie tot de huidige omvang van de bouwblokken.
- De mogelijkheden om binnen een gegeven milieuruimte (geur, ammoniak, fijn stof, geluid) te ontwikkelen zijn de afgelopen jaren groter geworden en worden naar verwachting in de toekomst nog groter dankzij de beschikbaarheid van technieken.

Gezondheid

- De belasting door geur en fijn stof is in grote delen van Bernheze hoger dan de “advieswaarde” van de GGD. Dat betekent dat er, ondanks dat de belasting binnen de normen van het rijk ligt, er sprake is van een belasting op de gezondheid.
- De effecten van de afwaartse beweging op de gezondheidsbelasting is per saldo positief, omdat de intensieve veehouderij zich afwaarts van de kernen en kernranden beweegt.
- Ook de toepassing van luchtwassers, de komst van gesloten bedrijven en de afbouw van verouderde bedrijven draagt bij aan de beperking van de gezondheidsrisico's.
- Door de schaalvergroting (veel dieren op één bedrijf) neemt het risico dat virussen muteren en er zo nieuwe gezondheidsrisico's ontstaan, toe.
- Er zijn nog veel leemten in kennis met betrekking tot de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid.

Overige aandachtspunten

- Omdat in Bernheze nieuwvestiging niet mogelijk is en omschakeling naar intensieve veehouderij alleen mogelijk is op bestaande bouwblokken, is de impact van nieuwe bebouwing relatief beperkt.
- Vooral in de open jonge ontginningen en randen van de beekdalen kan nieuwe bebouwing, door groei van de intensieve veehouderij, leiden tot een afname van de landschappelijke kwaliteiten.
- Daar waar bedrijven groeien, zal wel een forse extra versterking extra verkeersbewegingen ontstaan. Daar waar er ook initiatieven voor mest be- en verwerking zijn, wordt dit effect groter. Dit kan aanpassingen van wegen noodzakelijk maken. Aandachtspunt is verkeerskundig opzicht is ook de ontsluiting van het buitengebied richting de hoofdwegen.
- Een deel van het potentieel duurzaam gebied ligt op relatief korte afstand van kernen of bebouwingsconcentraties. Bij schaalvergroting op die plekken kunnen ook in ruimtelijke zin nieuwe knelpuntsituaties ontstaan (beperking van ruimtelijke ontwikkeling van die kernen).
- Voor elke locatie geldt dat er aandachtspunten zijn op het gebied van bodem, water, natuur, archeologie, cultuurhistorie en geluid, maar op het niveau van het bestemmingsplan buitengebied vormen deze aspecten geen aanleiding om tot een andere zonering te komen. De meeste waarden zijn te vinden in de extensiveringsgebieden. Bij het beoordelen van ruimtelijke initiatieven moet natuurlijk zorgvuldig met deze waarden rekening worden gehouden.

5.4

AANBEVELINGEN

Op basis van het concept planMER zijn in januari 2010 de volgende aanbevelingen aan het toenmalige college voorgelegd:

- Risicobeheersing groei: nadere beperking planologische ruimte op minder duurzame locaties. Veranker eigen afwegingsruimte van het college en/of de gemeenteraad (van “ja mits” naar “nee tenzij”).
- Voor-wat-hoor-wat: benutting van planologische ruimte koppelen aan duurzaamheid ontwikkeling, zoals een evenwichtige verdeling van de milieuruimte die benut wordt voor uitbreiding of omschakeling.
- Ben selectief bij omschakelingen. Deze zijn immers bedoeld als onderdeel van de afwaartse beweging, dus koppel dat als voorwaarde voor het omschakelen. Stel ook een

maximum aan het aantal omschakelingen, gerelateerd aan de huidige inschatting van de behoefte (maximaal 15).

- Houdt ook bij grote schaa sprongen van bestaande intensieve veehouderijen de regio als gemeente. Leg ook hier een relatie met de gewenste afwaartse beweging.
- Maak het verschil tussen landbouwontwikkelingsgebieden en de minder duurzame delen verwevingsgebieden groter. Op de langere termijn bieden de landbouwontwikkelingsgebieden meer zekerheid voor de intensieve veehouderijen. Voorkom nieuwe knelpuntsituaties in de verwevingsgebieden.

HOOFDSTUK

6 Beleidsvoorstel

Op basis van de actuele provinciale beleidskaders, de resultaten van de planMER en het coalitieakkoord / concept bestuursprogramma heeft het nieuwe college in december 2010 onderstaand voorstel voor gemeentelijk beleid aan de raad voorgelegd.

Extensiveringsgebieden

Het betreft de gebieden zoals aangeduid in het reconstructieplan (rond kernen en natuurgebieden) en de bestaande kernen (niet reconstructiegebieden). Geen uitbreiding bebouwing voor de intensieve veehouderij, conform de Verordening ruimte.

Verwevingsgebieden

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds beperkte uitbreidingen van bestaande intensieve veehouderijen (tot 25% vergroting van het bouwblok, tot maximaal 1,5 hectare) en anderzijds grotere uitbreidingen van bestaande intensieve veehouderijen en omschakelingen naar intensieve veehouderijen.

Beperkte uitbreiding

Ja, mits duurzaam. Vergroting via een wijzigingsbevoegdheid van B&W, dus geen rechtstreekse bouwtitel. Maximaal 25% en maximaal 1,5 hectare na vergroting.

In de WOG's/NOG's/ROG's: vergroting bouwblokken: nee, tenzij het een duurzame locatie betreft. Het voornemen is het begrip duurzame locatie later uit te werken in een gebiedsvisie voor de verwevingsgebieden.

Grotere uitbreidingen (> 25% vergroting bouwblok) en omschakelingen in verwevingsgebieden

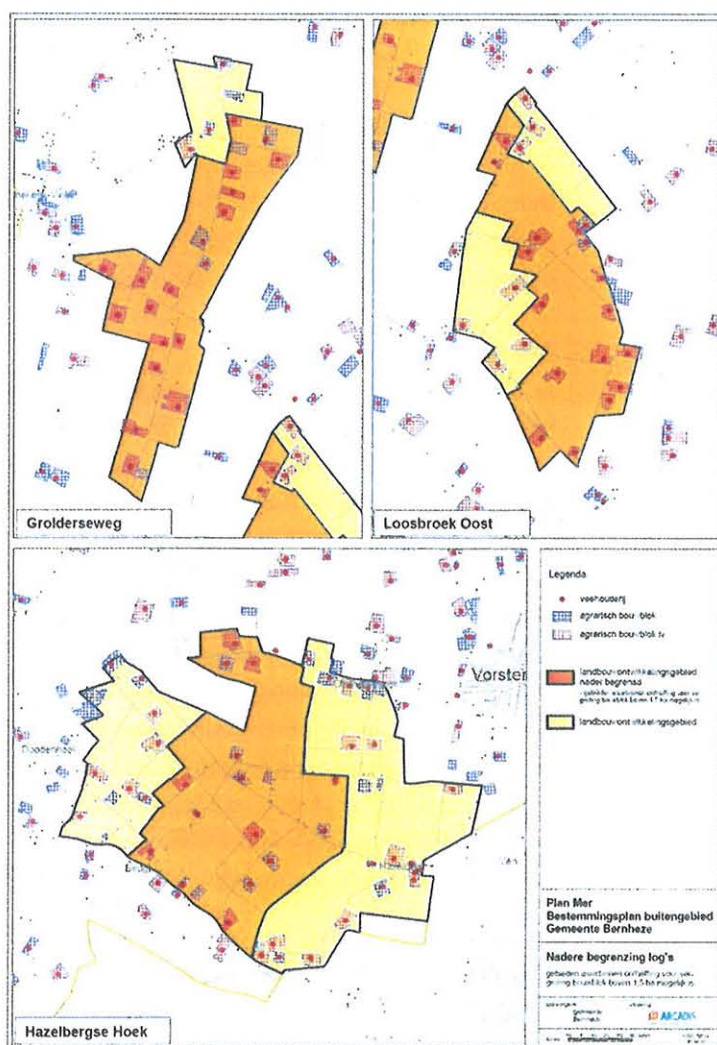
Nee, tenzij onderdeel van afwaartse beweging en duurzame locatie (uit te werken in de gebiedsvisie) en er wordt voldaan aan de overige aanvullende eisen voor omschakelingen zoals genoemd in het concept ontwerp bestemmingsplan (evenredige benutting milieuruimte, minimaliseren emissies, goede ontsluiting en dergelijke) en de nadere concretisering/aanvulling daarop in de op te stellen gebiedsvisie voor de verwevingsgebieden. Geen negatief advies GGD. Minimaal 1.000 meter van de woongebieden binnen de kernen. Voor elke omschakeling wordt een zelfstandige planologische procedure gevolgd. Maximum bouwblok 1,5 hectare.

Landbouwontwikkelingsgebieden

In delen van de LOG's liggen locaties met de beste ontwikkelingsmogelijkheden en het stimuleren een ontwikkeling op de beste mogelijke plekken is een cruciaal element uit de ruimtelijke sturing van de ontwikkeling van de intensieve veehouderij.

Dit kan door de mogelijkheid open te houden voor een bouwblokvergroting boven 1,5 hectare in de meest geschikte delen van de LOG's. Op basis van de criteria van de provincie en de gewenste 1000 meter zone rondom de kernen (woongebieden), zijn de LOG's nader onderverdeeld in twee typen gebieden:

- Een deel waar op grond van de provinciale criteria een aanvraag om een ontheffing voor een bouwblok boven 1,5 hectare momenteel door de provincie is uitgesloten (provinciale criteria) of gelegen is binnen de 1000 meter zone rondom de kernen. Het voorstel is voor deze delen van de LOG's het beleid voor de verwevingsgebieden van toepassing te verklaren. Het betreft de gele gebieden in onderstaande kaarten.
- De overige delen van de LOG's, dus de gebieden waar op grond van de provinciale criteria en de 1000 meter zone een (provinciale) ontheffing voor een bouwblok boven 1,5 hectare onder strikte voorwaarden mogelijk is (criteria provincie) c.q. ondersteund zou kunnen worden door de gemeente (1000 meter zone als aanvulling op de provinciale criteria). Het betreft de oranje gebieden in onderstaande kaarten.

Beleid voor de nadere begrensde LOG's (oranje gebieden)

Uitbreiding bestaande intensieve veehouderijen, tot 1,5 hectare. Ja, mits duurzaam.

Vergroting via een wijzigingsbevoegdheid van B&W, dus geen rechtstreekse bouwtitel.

Maximaal 1,5 hectare. Landschappelijke inpassing conform verordening en handreiking beeldkwaliteit. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een beplantingsplan. Uitbreidingen boven 1,5 hectare tot maximaal 2,5 hectare alleen via een aparte procedure.

Nadere uitwerking criteria ter beoordeling duurzaamheid locaties

De gemeente is voornemens het begrip duurzame locatie verder uit te werken.

Vooruitlopend daarop zijn in een notitie aan de raad (21 maart 2011) de volgende criteria genoemd:

Landbouwontwikkelingsgebieden

- De afstand tot aan de kernen bedraagt minimaal 1000 meter.
- Indien de afstand tot een cluster van burgerwoningen minder dan 250 meter bedraagt, wordt een individueel Gezondheidseffectscreening (GES) op bedrijfsniveau uitgevoerd.

Ten aanzien van de landbouwontwikkelingsgebieden, de zogenaamde "duurzame ontwikkellocaties", wil het college behalve de afstand van 1000 meter tot aan kernen, geen extra criteria opnemen. Enkel ten aanzien van het cluster woningen in het LOG Hazelbergse Broek, is er een verplichting om een GES op bedrijfsniveau voor op te laten stellen. Op basis van dit GES dient er een positief advies van de GGD te zijn afgegeven.

Verwevingsgebieden

- De afstand tot de kernen bedraagt minimaal 1000 meter.
- De afstand tot een (cluster) van burgerwoningen bedraagt minimaal 250 meter.
- Er is een individueel Gezondheidseffectscreening (GES) uitgevoerd en de GGD heeft een positief advies afgegeven.

In de onderstaande tabel is bovenstaand beleidsvoorstel samengevat.

Voorstel gemeentelijk beleid	Extensiverings gebied	Verwevingsgebied	LOG
Is uitbreiding binnen bestaand bouwblok mogelijk? (Afhankelijk van milieuvergunning)	Nee	Ja	Ja
Is uitbreiding van het bouwblok mogelijk?	Nee	Ja, mits duurzaam Max 25%, in WOG/NOG/ROG nee, tenzij noodzakelijk voor continuering bedrijf. Max. 15% Max 1,5 ha, Indien >25%: duurzaam en afwaartse beweging. Via een aparte procedure (college)	Ja, mits duurzaam Buiten de nadere begrensde delen van het Log (=gele gebieden): zie beleid verwevingsgebied Overige delen (= oranje gebiede tot maximaal 1,5 hectare Boven 1,5 ha tot max. 2,5 ha alleen via aparte procedure (raad en ontheffing provincie)
Is nieuwvestiging mogelijk?	Nee	Nee	Nee
Is omschakeling naar intensieve veehouderij mogelijk (alleen op agrarische bouwblokken)	Nee	Indien duurzaam en afwaartse beweging >1.000 meter van kernen Alleen via een aparte procedure (raad) Max 1,5 hectare	Indien duurzaam en afwaartse beweging >1.000 meter van kernen Alleen via een aparte procedure (raad en boven 1,5 hectare ontheffing provincie) Max 2,5 hectare

COLOFON

SAMENVATTING PLANMER

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED BERNHEZE

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE BERNHEZE

STATUS:

Concept

AUTEUR:

H. Ullenbroeck

GECONTROLEERD DOOR:

K. Albers

VRIJGEGEVEN DOOR:

H. Ullenbroeck

4 juni 2011

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeleelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.